

3 Wyniki

3.1 Osoby z niepełnosprawnościami

Według Eurostat⁶, istnieją dwa tradycyjne sposoby ujmowania zjawiska niepełnosprawności: *model medyczny* koncentruje się na problemach zdrowotnych danej osoby, natomiast *model społeczny* – na barierach występujących w jej otoczeniu. Międzynarodowa klasyfikacja ICF⁷ łączy te podejścia, opierając się na *modelu bio-psycho-społecznym*, który uwzględnia zarówno funkcjonowanie organizmu danej osoby, jak i czynniki kontekstowe. Do takich czynników należą zarówno uwarunkowania zewnętrzne – postawy społeczne oraz otoczenie fizyczne – jak i cechy społeczno-demograficzne danej osoby – takie jak płeć, wiek, pochodzenie społeczne, wykształcenie czy zawód. Przywołany model bierze także pod uwagę zakres aktywności, jakie dana osoba może wykonywać w swoim otoczeniu oraz jej uczestnictwo w „sytuacjach życiowych”.

Również ramy pojęciowe⁸ niniejszej diagnozy przekraczają opozycję pomiędzy *modelem medycznym* a *modelem społecznym*, ponieważ jako uwarunkowania udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu społeczno-gospodarczym uwzględniają zarówno ich indywidualny potencjał i ograniczenia, jak i otoczenie fizyczne i społeczne, w których funkcjonują.

Zgodnie z definicją stosowaną w polskiej statystyce publicznej, niepełnosprawna jest „Osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku.”⁹. W pierwszym przypadku występuje tzw. „niepełnosprawność prawna”, a w drugim „niepełnosprawność wyłącznie biologiczna”.

W Polsce funkcjonują różne systemy orzekania o niepełnosprawności: dla celów pozarentowych oraz rentowych¹⁰. Zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności (w pierwszej instancji powiatowe, a w drugiej wojewódzkie) orzekają o stopniu niepełnosprawności

⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Disability_statistics_introduced#Disability_models

⁷ *International classification of functioning, disability and health.*

⁸ Porównaj: poprzedni rozdział.

⁹ <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/241,pojecie.html>

¹⁰ http://www.fazon.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=13:systemy-orzekania-o-niepelnosprawnosci-w-polsce&catid=11&Itemid=106